

SZEGEDI
AKADÉMIAI
BIZOTTSÁG

MEGHÍVÓ

A **SZAB Tudósklub Egyesület**
tisztelettel meghívja Önt
2026. január 27-én (kedden) 16.00 órakor
tartandó előadásra

Vendég:

BORHY LÁSZLÓ

Széchenyi-díjas régész, ókortörténész, az MTA rendes tagja,
az ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék professzora

Az előadás címe:

Kis római számtan

Helyszín:

SZAB székház I. emelet 103-104. díszterem
(6720 Szeged, Somogyi u. 7.)

A rendezvényre valamennyi klubtagunkat és az érdeklődőket szeretettel várjuk!

Csernus Sándor
a SZAB Tudósklub Egyesület
titkára

Krisztin Tibor
a SZAB elnöke

NÉVJEGY

Borhy László (Szombathely, 1963) Széchenyi-díjas (2020) régész, ókortörténész, az ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék professzora (2006), az MTA rendes tagja (2019). Fő kutatási területe a római provinciák régészete. Ezen belül foglalkozik Pannonia provincia régészetével és történetével, ókori művészettörténettel (glyptika és falfestészet), római hadtörténettel (határvédelem és erődépítészet) valamint latin felirattannal. Pályáját 1988-ban a Magyar Tudományos Akadémia doktori

ösztöndíjasaként, Szabó Miklós akadémikus tanítványaként kezdte és a Heidelbergi Egyetemen Alföldy Géza professzor témavezetése mellett (1988-1990) majd tanársegédjeként (1992-1994), később a Marburgi Egyetem vendégoktatójaként (1995-1996) folytatta. Az ELTE-re visszatérve egyetemi docens (1998), majd a habilitációt (2002), és az MTA doktora fokozat (2004) megszerzését követően tanszékvezető (2005) egyetemi tanár (2006) és intézetigazgató (2014) lett. 2015-2017 között az ELTE BTK dékáni, 2017-2025 között az ELTE rektori tisztségét töltötte be, 2020-2025 között a Magyar Rektori Konferencia elnöke volt. 2013-ban választották az MTA levelező tagjává. 2010 óta az ELTE Történelemtudományi Doktori Iskola Régészet Doktori Programjának a vezetője. Doktori témavezetése mellett 22 tanítványa szerzett PhD-fokozatot. 1992-ben kezdte el az ókori Brigetio mindmáig folyó feltárását az egykori római kori polgárváros területén. Az ásatások során előkerült leletanyagból 1996-ban múzeumot alapított (Komáromi Klapka György Múzeum), amely 2024 óta „Brigetio Öröksége Látogatóközpont” néven új épületben működik tovább. Munkásságáért Pro Urbe Komárom díjat kapott (1997), és Komárom város díszpolgára lett (2014). Pályakezdő kora óta résztvevője volt a burgundiai Bibractéban, Vercingetorix egykori, Iulius Caesar által elfoglalt központja feltárásának, amelyet 2023 óta irányít. Elnökségi tagja, majd alelnöke volt az Association Internationale pour la Peinture Murale Antique (AIPMA) szervezetnek (1998-2007), és elnökségi tagságát követően az Association Internationale de l'Épigraphie Grecque et Latine (AIEGL) főtítkára volt (2002-2017). 299 megjelent publikációja között főbb művei: *Notitia utraque cum Orientis tum Occidentis ultra Arcadii Honoriiique Caesarum tempora*. Budapest 2003; *Die Römer in Ungarn. Zaberns Bildbände zur Archäologie. Sonderbände der ANTIKEN WELT*, Darmstadt 2014; *Magyarország története az ókorban: Kelták és rómaiak*. Budapest 2015 (Szabó Miklóssal közösen); *Troianum dicitur agmen – Római kori díszpáncélok Brigetióból és környékéről*. Komárom 2016; *Le Bassin des Carpates avant l'arrivée des Hongrois. Celtes, Romaines, peuples barbares du haut Moyen Âge dans le bassin du Danube. 400 av. J.-C. – 895 apr. J.-C.* Rennes 2019 (szerzőtársak: Szabó M.–Olajos T.–Y.-N. Tonnerre–Zimonyi I.). Tudományos munkásságát számos hazai és külföldi kitüntetéssel ismerték el: Kuzsinszky-díj (2004); Akadémiai-díj (2007); Cziráky Antal-díj (2013); Chevalier de l'Ordre National du Mérite de France (2020); Eötvös Loránd Tudományegyetem Emlékérme (2025); Országos Tudományos Diákköri Tanács ezüst kitűzője (2025); Országos Tudományos Diákköri Tanács arany kitűzője (2025). Levelező tagja az Osztrák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének (1998), díszdoktora az Ivane Javakishvili Tbiliszi Állami Egyetemnek (2022) és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemnek (2025). Három kiskorú gyermek, Lia Zoé (2012), Márkó Adrián (2016) és Luna Hella (2019) édesapjaként szabadidejében budapesti kertjét és kőszegi birtokát gondozza, emellett szívesen sportol (Aikido Aikikai, 4. Dan) és – gyermekkori hegedű- és nagybőgő tanulmányait követően – Szilvágyi Sándor Liszt-díjas gitárművész növendékeként veszi kézbe klasszikus és flamenco gitárját.

Előadásának rövid összefoglalója:

Előadásomban egy pannoniai, Esztergomban előkerült, Solva nevű kislány latin nyelvű, Kr. u. 1. századra keltezhető sírfeliratából kiindulva bepillantást szeretnék adni a római számok világába, abba, hogy hogyan alakultak ki, és hogyan alkalmazták azokat birodalomszerte sírfeliratokon életkori adatok, mérföldköveken távolságadatok, építési feliratokon hosszúságra, használati tárgyakon – pl. amphorákon – pedig súlyra vonatkozó adatok kifejezésére. Példákat láthatunk arra, hogy a római számok írásmódját illetően – bizonyos törvényszerűségek betartása mellett – a számokat vésők illetve festők mennyire nem voltak következetesek akár egyetlen szám kifejezésén belül sem, arra, hogy hogyan különböztették meg egyes, a latin ABC betűivel kifejezett római számok számértékét ugyanazon a feliraton belül alkalmazott, formai szempontból azonos betűktől, és hogy a római tőszámnevek latin megnevezését mennyire tükrözik magukon a római kori feliratokon feltüntetett számok. Az előadás végén a kis Solva sírfeliratához visszatérve megpróbáljuk nemcsak értelmezni a feltüntetett számkombinációt, de megérteni a mögötte álló romanizációs folyamatokban rejlő okokat is. Az értelmezést illetően megelőlegezem, hogy a számkombinációt nem fogjuk tudni egyértelműen meghatározni, de amúgy is, nekem IIX, XII pedig végső soron egy tucat.